

МІНІСТЕРСТВО
ЕКОНОМІЧНОГО
РОЗВИТКУ І ТОРГІВЛІ
УКРАЇНИ

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **119472** (13) **U**
(51) МПК (2017.01)
A01B 79/00

(12) ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

(21) Номер заявки: u 2017 03540	(72) Винахідник(и): Стефанюк Володимир Йосипович (UA), Балан Василь Миколайович (UA), Бондаренко Вікторія Миколаївна (UA)
(22) Дата подання заявки: 11.04.2017	(73) Власник(и): ІНСТИТУТ БІОЕНЕРГЕТИЧНИХ КУЛЬТУР І ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ НААН, вул. Клінічна, 25, м. Київ, 03141 (UA)
(24) Дата, з якої є чинними права на корисну модель: 25.09.2017	
(46) Публікація відомостей про видачу патенту: 25.09.2017, Бюл.№ 18	

(54) СПОСІБ РОЗМНОЖЕННЯ СТЕВІЇ МЕДОВОЇ (STEVIA REBAUDIANA BERTONI)

(57) Реферат:

Спосіб розмноження стевії медової (Stevia Rebaudiana Bertoni) включає розмноження стевії стимульованим насінням. Стимульоване насіння попередньо висівають в лабораторних умовах на водорозчинну стрічку із розрахунку 40 насінин на 1 м. Або підготовлену водорозчинну стрічку в третій декаді травня висівають в полі в борозни глибиною 2,5-3,5 см і шириною міжряддя 45-60 см, підтримуючи вологість ґрунту на рівні 70-80 % НВ.

UA 119472 U

Корисна модель належить до галузі сільського господарства і може бути використана в рослинництві для вирощування, зокрема, стевії і інших сільськогосподарських культур, насіння яких характеризується незначними розмірами і низькою лабораторною схожістю.

На сьогоднішній день стевія набула широкого поширення як лікарська рослина, завдяки цілющим властивостям та перевагами перед іншими цукровими замінниками. Моніторинг інтродукції стевії в Україні впродовж понад 30 років засвідчує, що ця рослина добре пристосована і розвивається в зоні Степу та Західного і Центрального Лісостепу України.

Сьогодні найрозповсюдженим є вегетативний спосіб розмноження стевії шляхом вирощування розсади методом культури *in vitro* та зеленим живцюванням, але ці методи потребують значних витрат ручної праці.

Метод розмноження насінням є значно дешевшим, але складність полягає в тому, що воно дуже дрібне, видовжене, веретеноподібної форми, маса 1000 насінин становить 0,4 г, лабораторна схожість коливається в межах 60-70 %, польова - 26-27 % [Книга Стевія в Україні. - К.: ТРУД-Гри Пол, 2003.- 102 с.].

В технології вирощування сільськогосподарських культур однією із важливих ланок є сівба на кінцеву густоту стояння, яка залежить насамперед від строків сівби та польової схожості насіння.

Відомі дані про тісну кореляційну залежність між строками сівби і польовою схожістю насіння: коефіцієнт кореляції для стевії становить $0,96 \pm 0,07$, а обробка насіння стевії за передпосівної підготовки в розчині солей мікроелементів сприяла підвищенню польової схожості насіння на 11,5 % порівняно з контролем [Спосіб стимуляції насіння стевії Патент на корисну модель № 97958, 10.04.2015].

Найбільш близьким за сукупністю ознак до запропонованої корисної моделі є метод розмноження стевії насінням. Який дозволяє отримання оптимальних сходів у ранньовесняні періоди, завдяки підвищенню польової схожості насіння, підвищенню продуктивності рослин та зменшення витрат на одиницю продукції [ж. Цукрові буряки. -2015. - № 3. - С. 15-17].

Проте сьогодні не розроблений метод розмноження стевії через насіння, який врахував би строки сівби, обробку насіння за передпосівної його обробки стимуляторами та густоту стояння рослин.

В основу корисної моделі поставлена задача удосконалити спосіб розмноження стевії через насіння шляхом попереднього нанесення стимульованого насіння на водорозчинну стрічку в лабораторних умовах із розрахунку 40 насінин на 1 м рядка і рекомендованою технологією розміщення стрічок у польових умовах, що в кінцевому результаті буде сприяти значному підвищенню врожайності сухого листа стевії, а також зменшенню витрат на одиницю продукції.

Поставлена задача вирішується тим, що у відомому способі розмноження стевії через насіння, перед сівбою його замочують у теплій воді протягом 60-90 хвилин, просушують, перемішують із сухим піском і висівають ранньою весною із розрахунку 30 насінин на 1 м рядка, згідно з пропонованою корисною моделлю, насіння стевії замочують у розчині композиції мікроелементів упродовж 24 годин, просушують і наносять на водорозчинну стрічку із розрахунку 40 насінин на 1 м рядка (40 тис насінини на 1 га). Підготовлені стрічки (кількість їх обумовлюється обсягом розмноження стевії для певного регіону) розміщують (висівають) в полі в третій декаді травня, підтримуючи вологість ґрунту на рівні 70-80 % НВ (найменшої вологості).

Таким чином, відмінні (нові) ознаки при взаємодії з відомими ознаками забезпечують виявлення нової властивості технічного рішення, а саме: максимальної реалізації біологічного потенціалу рослин стевії, отриманих в результаті розмноження, що проявляється в значному підвищенні врожайності зеленої маси та сухого листа (таблиця).

Таблиця

Ефективність пропонованого способу розмноження стевії (Дослідне поле ІБКіЦБ НААН, 2012-2014 рр.)

Показник	Сорт Славутич	
	Прототип	Пропонований спосіб
Площа розмноження, га	0,5	0,5
Польова схожість насіння, %	43,2	51,3
Висота рослин, см	31,3	38,9
Листків на 1-й рослині, шт	20,4	25,6
Листкова поверхня, см	1108,9	1570,8

Продовження таблиць

Показник	Сорт Славутич	
	Прототип	Пропонований спосіб
Густота стояння перед збиранням, тис/га	102,7	110,2
Урожайність зеленого листя, т/га	11,5	18,0
сухого листя, т/га	1,59	2,61
Собівартість сухих листків, грн/т	8263,7	4957,3

Спосіб здійснюється наступним чином:

- 5 у лабораторних умовах проводять передпосівну підготовку насіння стевії шляхом його стимуляції, що включає його замочування протягом 24 годин в композиції мікроелементів: цинк 0,03 % (0,5-0,8 л на 1 кг насіння)+кобальт 0,03 % (0,5-0,8 л на 1 кг насіння)+ бор 0,01 % (0,4-0,6 л на 1 кг насіння)+вода 2 л/кг (Патент на корисну модель № 97958, 10.04.2015р.). Насіння, яке було замочене, просушують, розсипавши тонким шаром на лабораторному столі; після просушування насіння наносять на водорозчинну стрічку із розрахунку 40 насінин на 1 м.
- 10 Кількість підготовлених стрічок обумовлюється обсягом розмноження стевії для певного регіону; у третій декаді травня підготовлені стрічки висівають (розміщують) в полі в борозни глибиною 2,5-3,5 см і шириною міжрядь - 45-60 см, підтримуючи вологість ґрунту на рівні 70-80 %.

15 ФОРМУЛА КОРИСНОЇ МОДЕЛІ

- 20 Спосіб розмноження стевії медової (*Stevia Rebaudiana Bertoni*), що включає розмноження стевії стимульованим насінням, який **відрізняється** тим, що стимульоване насіння попередньо висівають в лабораторних умовах на водорозчинну стрічку із розрахунку 40 насінин на 1 м; або підготовлену водорозчинну стрічку в третій декаді травня висівають в полі в борозни глибиною 2,5-3,5 см і шириною міжряддя 45-60 см, підтримуючи вологість ґрунту на рівні 70-80 % НВ.

Комп'ютерна верстка А. Крижанівський

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, вул. М. Грушевського, 12/2, м. Київ, 01008, Україна

ДП "Український інститут інтелектуальної власності", вул. Глазунова, 1, м. Київ – 42, 01601